

71. Šmarje pri Jelšah, GZ, II. izdaja, 1986
72. Tolmin, GZ 1986, turistična izvedba
73. Trebnje, GZ 1986
74. Velenje, IGF 1985
75. Vrhnika, GZ 1983
76. Zagorje, GZ 1984
77. Žalec, IGF 1985, turistična izvedba

SPLOŠNA LITERATURA O TRANSVERZALAH

1. Ing. Božo Jordan: Pregled slovenskih veznih poti — transverzal, PV 1976/259, 1977/47
2. Tone Andrejčič: Slovenske planinske vezne poti — transverzale, PV 1980/125

3. Tone Andrejčič: Partizanske planinske poti — transverzale, PV 1982/353
4. Seznam slovenskih veznih in krožnih poti (transverzal), Spominski koledar PZS, 1983
5. Tomo Grgič: Morda jih je res že preveč, PV 1983/427, popr. 1983/525
6. Tone Andrejčič: Vse o transverzalah, PV 1984/486, 540, popr. 1985/92
7. Brane Sotošek: Vodnik po pešpoteh, DE Lj. 1985
8. Matej Svetel: Malenkosti, ki pa niso malenkosti, PV 1986/141
9. Tone Andrejčič: Več odgovornosti pri transverzalah, PV 1986/332
10. Tone Andrejčič: Vse slovenske transverzale, PV 1987/355

ŠE NEKAJ O RAFTINGU PRI NAS

SCILE SO BILE PREPROSTO SKALE

MATIJA PERKO

Zamiseli o veslanju po divjih rekah se mi je porodila že okrog leta 1974, vendar nisem imel med svojimi kolegi nikogar, ki bi ga to zanimalo.

V začetku leta 1976 pa mi je uspelo navdušiti še tri prijatelje, da smo si kupili čolne iz plastike, dolge 2,20 metra, ovalne oblike, in se spustili z njim po Savi. Tak način veslanja takrat sploh ni bil pri nas znan. O raftingu pri nas pa se je pravzaprav začelo govoriti šele kasneje, zato smatram, da je bil naš podvig začetek tega delovanja v Sloveniji.

Tako smo se začeli pripravljati na vožnjo po Savi. Dne 10. julija 1976 smo se odpeljali v Ljubljano na Ježico Janez Meglič, Peter Studen, Žarko Lapajna in jaz. Pod mostom smo čolne napihili, vanje privezali nahrbtnike z opremo, ki so bili zaviti v polivinilaste vreče in odrinili.

SAVA 1976

Prva sva odrinila Janez in jaz, nato pa še Peter in Žare. Takoj smo opazili, da to ni isto kot pluti s kajakom in kanujem ali običajnim čolnom. Naši čolni so bili mnogo slabše vodljivi in kar nekakrat bi se lahko naše potovanje končalo v odvrženi stari karoseriji ali na štrleči palici. Potem smo se čolnov navadili in je kar šlo. Sava je v okolici Ljubljane dovolj mirna, tako da ni bilo težav.

Prvi dan smo priveslali do Litije. Tam smo se srečali z Angležem lanom in Nemko Maraike, ki sta bila z Metzlerjevimi plastičnimi kajakom dvosedom.

Takoj smo se sprijateljili in se skupaj utaborili. Ian je imel s sabo nekakšen vodnik po naših rekah in ocene težavnosti posameznih delov; dejal je, da bosta onadva

pri Zagorju nesla kajak peš ob Savi. Mi smo se seveda nasmihali, češ, za nas nožnje seveda ne bo.

Tako smo naslednji dan veslali dalje. Sava je postala nemirnejša, tu in tam je bila že zanimiva brzica. Kar vriskali smo od zadovoljstva. Kmalu pa se je pred nami zaslilo močnejše bučanje. Odločili smo se, da z Janezom pojdeva naprej in pogledava, kakšne težave nas čakajo. Približala sva se bučanju vode. Janez je zavpil, da naju tok vleče. Brž sem zavpil drugima dvema, naj se vrmeta in preneseta čoln. Srce je začelo hitreje utripati in pripravila sva se na brzico. Vedela sva, da ne smeva za nobeno ceno spremeniti smeri čolna — torej naravnost čez. Valovi so bili visoki okrog dva metra...

Z veslom sem ves čas usmerjal čoln naravnost v val. Ko naju je prineslo v dno vala, sva refleksno oba skočila čisto naprej v čoln in tako val prevagala. Podzavestno sva odkrila najuspešnejši način ježe na valovih.

Vendar te sreče nista imela najina prijatelja. Ko sta slišala, da vpijem, naj se vrmeta, jima trma tega ni dovolila. Če sva šla midva, gresta tudi onadva! Sledila sta nama in bila kmalu iz oči v oči z največjim valom. Žare je sedel spredaj, krmaril je Peter. Toda ko sta priletela v dno brzice in bi morala prevagati val, sta oba mirno sedela. Čoln je dvignilo pokonci in ga z njima vred vrglo na hrbet...

Dogajanje sva opazovala iz čolna. Takoj sva pristala, zmetala opremo na obalo in s praznim čolnom odhitela na pomoč. Peter se je zapletel med vrvi in ga je nemočnega nosilo po brzicah, Žare pa je spleval na nasprotni breg. Prestregla sva Petra in ga s čolnom vred potegnili na suho. Eno veslo je bilo izgubljeno — pa kaj, glavno je bilo, da se ni zgodilo kaj huj-

Janez, Matija, Ian in Maraike na Savi v tistih sedemdesetih letih, ko je o raftingu pri nas komajda kdo kaj vedel

šega! Žare je žalostno sedel na drugem bregu in se pripravljaj, da priplava k nama. Treba je bilo posušiti opremo, narediti zasilno veslo in izmenjati vtise.

K sreči je bilo sončno in kmalu smo bili spet vsi dobre volje. S premočeno opremo smo odveslali naprej in pri Trbovljah dohiteli naše veslo.

Sava je postala umirjena — in vse bolj lena in umazana, kar nas ni motilo, da v prijetni družbi lana in Maraike nekje pri Brežicah zaključimo petdnevno potovanje.

SAVA BOHINJKA 1976

O svojih doživetjih na Savi sem pripovedoval prijatelju Želotu Perku. Stvar ga je pritegnila, zato sva se dogovorila, da poskusiva preveslati Savo Bohinjko od jezera do sotočja z Dolinko. Marjan Manfreda-Marjon, doma iz Bohinjske Bele, s katerim sva se poznala kot alpinista, nama je povedal, da je nekje v Soteski velika skala, ki deli tok in je že nekaj kajakašev stala življenje. Seveda si nisva mogla tega predstavljati in sva po starem gorniškem receptu mislila, da bova stvari urejala na kraju samem. Vode je bilo v tistem zgodnjem jesenskem času najbrž premalo, da bi bilo nevarno.

In tako sva odrinila. Zvečer sva prišla v Bohinj in se napolnila k strugi spat. Nebo je bilo jasno in obetal se je lep dan.

V jutranjem mrazu sva napihnila čoln in si

ogledala prvo brzico, ki je neznatna, kakor je bila, napravila na Želota velik vtis. Pričakala sva sonce in se z mrzličnim navdušenjem zapeljala kar z jezera.

Pognala sva se pod mostom. Vode je bilo ravno dovolj. Še ovinek, brzica — in znašla sva se v praviljično lepem kanjonu. Zaveslala sva po globoki, kristalno čisti vodi. Čez podrto deblo sva prenesla čoln in spust po reki je dobil pridih velike pustolovščine. Želo je veslal prvič, kar ga ni

V Sloveniji je verjetno precej mladih, pa tudi starejših ljudi, ki bi želeli iz čolna, na raftingu, uživati v naravnih lepotah naše dežele. Pri nas že deluje nekaj klubov za rafting, nameravamo pa ga ustanoviti tudi v Trzinu. Zato vabim vse, ki želijo uživati v raftingu, da poiščejo stik s temi klubi; skupaj nam bo lažje poskrbeti za opremo in varnost za vsakega posameznika. Organiziranost v vsaki dejavnosti pomeni uspehe in razvoj ter naposled tudi priznanje javnosti.

M. P.

čisto nič motilo; nekajkrat me je pošteno zmočil. Občasne majhne brzice so naju obogatile z izkušnjami in kmalu sva se lepo ujela.

Priveslala sva do soteske, kjer strugo pregradi stopničast jez. Zaveslala sva k bregu, si ob tem ogledala oviro in se odločila za vožnjo čez jez.

Zaveslala sva na sredo, kjer je bilo največ vode in mōlil sem, da ne bi naletela na kakšen žebelj. Pognala sva čoln in uspešno prevozila slapiče. Ves navdušen je Želo predlagal, da se izkrcava in spust ponoviva. Storila sva to, vendar naju je

tokrat zaneslo bočno in ni dosti manjkalo, da bi se s čolnom vred prevrnila.

Sreče ni bilo potrebno izzivati, zato sva potešena nadaljevala. Tu je postala reka živahnejša in težja. Voda je brizgala v čoln in imela sva veliko dela, da sva se obdržala v sredini struge.

Voda se je umirila, sledil je ovinek — in potem sva jo zagledala. Kot Scila je molela Skala iz razpenjene vode in že je bilo prepozno, da bi ušla na breg. Z očmi, razprtimi od napetosti in pričakovanja, sva zdrvela po vodnem toboganu naravnost vanjo. Čoln je postavilo pokonci, Želo pa se je poskušal rešiti s plezanjem na Skalo. Pri tem je omahnil v razpenjeno vodo ter se pri tem zataknil z nogo v vrh. — Ko je čoln postavilo pokonci, sem refleksno skočil naprej in zadnji del razbremenil, da naju je tok potegnil na levo. Odvrtna sva se v mirno vodo in zlezla na breg.

Poceni sva jo odnesla — za ceno enega vesla. Za las sva ušla mokri smrti pod spodjedeno Skalo. Brez vesla sva se, prepričana v svojo nesmrtnost, odvrtna po zahtevnih brzicah skozi Gibraltar. Nosilo naju je bočno in ritensko, vendar nama je uspelo obdržati ravnotežje. Malo pred spodnjim mostom pa sva se bočno zletela v večjo skalo, ki je molela dober meter iz vode. Prevrnila sva se v hipu, vendar se mi je uspelo obdržati na površju. Oklepajoč se prevrnjenega čolna sem gledal pod vodo in iskal prijatelja. Tisti dan že v drugo krščen je priplaval iz temno zelene globine z režečim se obrazom. Pomagal mi je potisniti prevrnjeni čoln k bregu in tam sva zaključila za tisti dan.

Ostal je spomin na neponovljivo doživetje in hrepenenje po novih podvigih. Z razvojem tega čudovitega športa pri nas se odpirajo nove možnosti.

REKVIEM ZA PRIJATELJI, KI JIH NI VEČ MED NAMI

ČRNO-BELI GORSKI SPOMINI

PETER ČIŽMEK

Zima brez snega. Ali je to sploh kakšna zima? Morda pa ga bo do konca koledarske zime le še nekaj zapadlo! Upam lahko samo to, da ne bo tako, kot je bilo pred šestimi leti.

Pred šestimi leti — že spet se vračam v preteklost! Toda predavanje spominom ni bežanje, ni vdaja pred resničnostjo, kakršna je sedaj — če seveda izkušnje izpred toliko let lahko uporabiš tudi v sedanjosti.

Proste dneve ob koncu prvega tedna po novem letu sem hotel pred šestimi leti na vsak način izkoristiti v gorah. Z Jakobom sva v noči s petka na soboto prišla v Vrata. Iz Mojstrane sva vse do Peričnika hodila po še kopni cesti, na tisti strmini pod kočo pri Peričniku pa naju je na cesti presenetil led. Do nekdanje karavle, ki je sedaj urejena kot zimska soba v Vratih, kadar je Aljažev dom zaprt, sva prišla precej zbita, čeprav gaženja po snegu v zgornjem delu doline Vrat ni bilo veliko.

SNEŽENJE V VRATIH

Stari štedilnik, moj dobri znanec, je v prenovljeni zimski sobi čepel v predprostoru, tik za vhodnimi vrati. Jakob se je ves utrujen zvalil na pograd, jaz pa sem zapahnil vrata in zakuril. Ko se je prostor ogrel, sva sedla k večerji. Malo nama je bilo kar žal, ker sva bila sama; pričakovala nisva nikogar, ker včeraj v gostilni Rio, kjer smo se vsak četrtek zbirali ljub-

ljanski plezalci, ni nihče govoril o tem, da bo med vikendom kam šel, kajti vremenska napoved je bila slaba. Ko sem stopil iz karavle, sem se kar ustrašil: ves prostor nad gorami in med njimi je bil zadelan s težkimi, črnimi oblaki. Razočarana sva se skobacala na pograda in se zavila v odeje.

Okoli polnoči sva se z Jakobom še vedno dogovarjala, kaj bova počela jutri, ko je od zunaj nekdo hotel »vlomiti« v vhodna vrata karavle. Prisluhnil sem; glas in ta jokajoč način govora mi je od nekje znan... Seveda, Tinc! Skočil sem s pograda in hitel odpreti vrata. Gledali smo se najprej presenečeno, nato veselo: »Mislila sva, da bova sama.« »Midva tudi. Ali gresta v Slovensko smer?« »Mislila sva plezati Juvana v Gamsovcu, pa bomo očitno skupaj.«

Kita se je režal s svojim značilnim širokim nasmehom. Kurili smo, iz drvarnice ob karavli nanosili v sobo suhega lesa. Kita je s sekiro mahal po poletnih in mi pri tem skoraj odsekal nogo. Potem smo znova večerjali.

Kaj pa je spet to? Spet nekdo od zunaj razbija po vratih. Igor in Hors sta. Igor se smeji na ves glas, Hors pa rezgeta kot ponavadi. Zbira se »alpinistični odsek« iz ljubljanske gostilne Rio. Kakšno pa je vreme? Slabo. Igor in Hors pravita, da je noč že od Mojstrane sem strašno črna pod stropom težkih oblakov. Jutri bo po vremenskih napovedih snežilo. Ker pa ni napovedano dolgotrajno obdobje slabega vremena, upamo, da za Slovensko smer v Steni še ne bo prehudo.